

Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūno nuomonė dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl galimybės visuomenei susipažinti su Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos dokumentais

(2009/C 2/03)

EUROPOS DUOMENŲ APSAUGOS PRIEŽIŪROS PAREIGŪNAS,

atsižvelgdamas į Europos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 286 straipsnį,

atsižvelgdamas į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją, ypač į jos 8 straipsnį,

atsižvelgdamas į 1995 m. spalio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos Direktyvą 95/46/EB dėl asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo,

atsižvelgdamas 2000 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos Reglamentą (EB) Nr. 45/2001 dėl asmenų apsaugos Bendrijos institucijoms ir įstaigoms tvarkant asmens duomenis ir laisvo tokių duomenų judėjimo, ypač į jo 41 straipsnį ⁽¹⁾,

atsižvelgdamas į 2008 m. gegužės 15 d. gautą Europos Komisijos prašymą pateikti nuomonę laikantis Reglamento (EB) Nr. 45/2001 28 straipsnio 2 dalies ⁽²⁾,

PRIĖMĖ ŠIĄ NUOMONĘ:

I. ĮVADAS

Pasiūlymas

1. 2008 m. balandžio 30 d. Komisija priėmė pasiūlymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl galimybės visuomenei susipažinti su Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos dokumentais (toliau — pasiūlymas) ⁽³⁾. Laikantis Reglamento (EB) Nr. 45/2001 28 straipsnio 2 dalies, Komisija nusiuntė EDAPP pasiūlymą konsultacijai, kuri EDAPP gavo 2008 m. gegužės 15 d.
2. Pasiūlymo tikslas — padaryti keletą esminių 2001 m. gegužės 30 d. Reglamento (EB) Nr. 1049/2001 dėl galimybės visuomenei susipažinti su Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos dokumentais ⁽⁴⁾ pakeitimų. Aiškinamajame memorandume Komisija pateikia priežastis, kodėl reikia peržiūrėti galiojantį reglamentą. Ji mini „Europos skaidrumo iniciatyvą“ ⁽⁵⁾, kurioje raginama užtikrinti daugiau skaidrumo, Reglamentą dėl Orhuso konvencijos taikymo Europos bendrijos institucijoms ir organams ⁽⁶⁾, kuris yra susijęs su Reglamentu (EB) Nr. 1049/2001 nuostatomis dėl galimybės susipažinti su dokumentais, kuriuose pate-

ikiama aplinkosaugos informacija, ir su Reglamentu (EB) Nr. 1049/2001 susijusią Teisingumo Teismo praktiką bei Europos ombudsmeno nagrinėjamus skundus.

Konsultavimasis su Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnu (EDAPP)

3. EDAPP palankiai vertina tai, kad su juo yra konsultuojamasi ir laikantis Reglamento (EB) Nr. 45/2001 rekomenduoja pasiūlymo konstatuojamosiose dalyse pateikti nuorodą į šias konsultacijas, panašiai, kaip yra padaryta nemažai kitų teisės aktų, dėl kurių buvo konsultuojamasi su EDAPP.
4. EDAPP dėmesį visų pirma patraukė tai, kad pasiūlyme yra nuostata, kurioje nagrinėjamas delikatus klausimas dėl galimybės susipažinti su dokumentais ir teisių į privatų gyvenimą bei asmens duomenų apsaugos ryšio (konkrečiai pasiūlymo 4 straipsnio 5 dalis). Šios nuostatos analizė sudarys pagrindinę šios nuomonės dalį.
5. Tačiau šioje nuomonėje bus pateikta ne tik ši analizė. Prieš analizę bus pateiktos pastabos dėl pasiūlymo konteksto ir taikymo srities. Po 4 straipsnio 5 dalies analizės bus nagrinėjami kiti klausimai, pavyzdžiui, teisė susipažinti su asmens duomenimis pagal Reglamentą (EB) Nr. 45/2001.

II. PASIŪLYMO KONTEKSTAS IR TAIKYMO SRITIS

Kontekstas

6. Prieš pradėdant rengti šį pasiūlymą buvo surengtos viešos konsultacijos. Aiškinamajame memorandume Komisija mini, kad ji atsižvelgė į daugumos šių viešų konsultacijų respondentų nuomonę.
7. Priėmus pasiūlymą, 2008 m. birželio 2 d. Europos Parlamente įvyko viešas svarstymas, kurį surengė Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitetas. Ta proga nemažai suinteresuotųjų subjektų pareiškė nuomonę dėl pasiūlymo. EDAPP taip pat pateikė keletą preliminarių pastabų. Svarstymo metu Europos Komisijos atstovai, reaguodami į įvairias pastabas, pabrėžė, kad pasiūlyme atsispindi dabartinis požiūris, tačiau teigė, kad Komisija yra pasirengusi nagrinėti tekstą ir apsvarstyti galimybes tobulinti pasiūlymą, neatmetant alternatyvų.

⁽¹⁾ OL L 281, 1995 11 23, p. 31.

⁽²⁾ OL L 8, 2001 1 12, p. 1.

⁽³⁾ Dok. COM(2008) 229 galutinis.

⁽⁴⁾ OL L 145, 2001 5 31, p. 43.

⁽⁵⁾ 2005 m. lapkričio 9 d. Komisijos posėdžio protokolas, 6 punktas; taip pat žr. dokumentus SEK(2005) 1300 ir SEK(2005) 1301.

⁽⁶⁾ 2006 m. rugsėjo 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos Reglamentas (EB) Nr. 1367/2006 dėl Orhuso konvencijos nuostatų taikymo Bendrijos institucijoms ir organams (OL L 264, 2006 9 25, p. 13).

8. EDAPP mano, kad toks atviras požiūris atveria galimybes; EDAPP numato diskusijoms pasiūlyti alternatyvų pasiūlytos 4 straipsnio 5 dalies tekstą. Be to, toks atviras požiūris visiškai atitinka skaidrumo sąvoką: gero valdymo skatinimas ir pilietinės visuomenės dalyvavimo užtikrinimas (žr., pavyzdžiui, Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 15 straipsnio 1 dalį).
9. Nepaisant netikrumo dėl Lisabonos sutarties likimo šios nuomonės pateikimo metu, nereikėtų ignoruoti pagal naująją Sutartį numatomos teisinės sistemos perspektyvos.
10. Pasiūlymas grindžiamas EB sutarties 255 straipsniu, pagal kurį nustatoma teisė susipažinti su Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos dokumentais. Įsigaliojus Lisabonos sutarčiai, ši straipsnį pakeis Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 15 straipsnis. 15 straipsniu nuostatos taikymo sritis išplečiama: suteikiama teisė susipažinti su visų Sąjungos institucijų, įstaigų ir organų dokumentais. Juo iš dalies keičiamas 255 straipsnis, *inter alia*, įtraukiant bendrą atvirumo principą (15 straipsnio 1 dalis) ir įpareigojant Europos Parlamentą ir Tarybą užtikrinti dokumentų, susijusių su teisėkūros procedūromis, paskelbimą.
- Taikymo sritis: dokumentų sąvoka*
11. Pasiūlymas taikomas visiems dokumentams, kaip apibrėžta siūlomo 3 straipsnio a dalyje. Ši apibrėžtis yra tokia: „dokumentas — bet kuria forma (parašytas ant popieriaus, elektroninėje laikmenoje arba garso, vaizdo ar audiovizualiniame įrašė) pateiktas turinys, kurį institucija parengė ir oficialiai persiuntė vienam arba daugiau gavėjų, arba kitaip užregistruotas arba gautas institucijos; elektroninėje laikmenoje, tvarkymo ir paieškos sistemose esantys duomenys yra dokumentai, jeigu juos galima atspausdinti arba padaryti jų elektroninę kopiją, naudojantis turimomis sistemos naudojimo priemonėmis“.
12. Ši apibrėžtis buvo pacituota visa, nes ji kelia keletą esminių klausimų, susijusių su reglamento taikymo sritimi:
- teisės susipažinti objektas: ar tai popieriaus lapas (arba jo elektroninis variantas), ar tai turi platesnę reikšmę: informaciją apie ES institucijų veiklą ar jų turimą informaciją, nepaisant to, ar egzistuoja dokumentas, ar ne?
 - kokia prasmė apibrėžti reglamento taikymo sritį ir ją taikyti tik tiems dokumentams, kurie oficialiai persiunčiami vienam arba daugiau gavėjų, arba kitaip užregistruoti arba gauti institucijos?
 - Reglamento (EB) Nr. 1049/2001 ir Reglamento (EB) Nr. 45/2001 taikymo srities skirtumas.
13. Reglamento atskaitos taškas — teisė susipažinti su dokumentais, o ne su pačia informacija. Taip nustatyta EB sutarties 255 straipsnyje. Lisabonos sutartyje nebūtų padaryta esminių pakeitimų. Naujojoje sutartyje tiesiog išaiškinama, kad dokumentų laikmena nėra lemiamas aspektas. Tačiau, kaip yra pareiškęs Pirmosios instancijos teismas WWF byloje, „tai, kad institucijos remtųsi dokumentų nebuvimu siekdamas išvengti taikyti Reglamentą (EB) Nr. 1049/2001, prieštarautų skaidrumo reikalavimui, kuriuo paremtas šis reglamentas“ (7). Todėl, Teismo nuomone, atitinkamos institucijos kiek įmanoma ir laikydamosi nustatytų taisyklių bei taip, kad būtų galima nuspėti, privalo rengti ir išsaugoti su jų veikla susijusius dokumentus. Priešingu atveju teise susipažinti su dokumentais nebus veiksmingai naudojamosi.
14. Atsižvelgiant į tai, pasiūlyme, viena vertus, aiškiai įrašyta dokumento sąvoka: „elektroninėje laikmenoje, tvarkymo ir paieškos sistemose esantys duomenys“, jeigu juos galima atspausdinti arba padaryti jų elektroninę kopiją. EDAPP pažymi, kad ši sąvoka apibrėžtis panaši į Reglamente (EB) Nr. 45/2001 nustatytą asmens duomenų tvarkymo apibrėžtį, todėl galimas sutapimas su Reglamentu (EB) Nr. 1049/2001 dar labiau padidėja. Prašymų susipažinti tiesiog su vardų ir pavardžių ir (arba) kitų asmens duomenų sąrašais turėtų daugėti (taip pat dėl esamų naudojimosi elektroninėmis sistemomis priemonių vystymo), todėl itin svarbu spręsti problemas, susijusias su tų reglamentų skirtumais bei ryšiu su kitais galiojančiais dokumentais, pavyzdžiui, teisės susipažinti su asmens duomenimis klausimą (žr. šios nuomonės 64–67 punktus).
15. Kita vertus, Komisija siūlo, kad dokumentas „egzistuoja“ tik tuo atveju, jei jis siunčiamas gavėjams arba platinamas institucijoje ar kitaip užregistruojamas. EDAPP pažymi, kad visiškai neaišku, kiek ši formuluotė apribotų reglamento taikymo sritį ir taip prieštarautų atvirumo ir visuomenės dalyvavimo principams. Deja, aiškinamajame memorandume tai nelabai nagrinėjama. Todėl EDAPP siūlo, kad Komisijos pasiūlyme „dokumento“ sąvoka būtų paaiškinta dėstomojoje dalyje arba konstatuojamojoje dalyje.
16. Nesileisdamas į išsamią galimo šių esminių nuostatų aiškinimo analizę, EDAPP nurodo, kad nepaisant Komisijos siūlomų „dokumento“ sąvokos pakeitimų, Reglamento (EB) Nr. 1049/2001 ir Reglamento (EB) Nr. 45/2001 taikymo sritys vis tik skiriasi. Kaip nurodoma Reglamento (EB) Nr. 45/2001 3 straipsnio 2 dalyje, šis reglamentas taikomas tik „visiškai arba iš dalies automatiniu būdu tvarkomiems

(7) 2007 m. balandžio 25 d. Teismo Sprendimas Byloje T-264/04 WWF European Policy Programme prieš Tarybą, 61 punktus.

asmens duomenims ir neautomatiniu būdu tvarkomiems asmens duomenims, kurie yra arba yra skirti sudaryti susistemintos rinkmenos dalį“. Reglamentas (EB) Nr. 1049/2001 taikomas visiems institucijos turimiems dokumentams.

17. Nors asmens duomenų tvarkymo rankiniu būdu mastai mažėja, būtina atkreipti dėmesį į tai, kad Europos Sąjungos institucijose ir įstaigose popieriniai dokumentai vis dar naudojami. Jei tokie popieriniai dokumentai nėra struktūrizuoto pobūdžio, jiems Reglamentas (EB) Nr. 45/2001 negali būti visapusiškai taikomas. Tačiau tokiuose dokumentuose gali būti asmens duomenų ir turi būti užtikrinta, kad ir tais atvejais galėtų būti taikoma 4 straipsnio 5 dalyje numatyta išimtis.

18. Reikėtų deramai atsižvelgti į šį taikymo sričių skirtumą, siekiant užtikrinti, kad į teisėtus duomenų subjekto interesus būtų atsižvelgiama ir popierinių dokumentų atveju. Tai dar viena priežastis, kad vien „nuorodos“ į Reglamentą (EB) Nr. 45/2001 — kaip paaiškinta toliau (žr. 38–40 punktus) — nepakanka, nes taip nepaaiškinama, ką daryti tais atvejais, kai asmens duomenys yra dokumentuose, kurie nepatenka į Reglamento (EB) Nr. 45/2001 taikymo sritį.

III. 4 STRAIPSNIO 5 DALIS

Bendras nuostatos įvertinimas

19. Pasiūlymo 4 straipsnio 5 dalyje nagrinėjamas galimybės susipažinti su dokumentais ir teisių į privatų gyvenimą bei asmens duomenų apsaugos ryšys; ji pakeičia galiojantį 4 straipsnio 1 dalies b punktą, kuris buvo plačiai kritikuojamas dėl dviprasmiškumo, susijusio su šių pagrindinių teisių tikslu ryšiu. Dabartinis straipsnis taip pat buvo ginčijamas Pirmosios instancijos teisme⁽⁸⁾. Apeliacinis skundas teisiniais motyvais šiuo metu yra pateiktas Teisingumo Teismui⁽⁹⁾.

20. Atsižvelgiant į tai, yra gerų priežasčių 4 straipsnio 1 dalies b punktą pakeisti. EDAPP supranta, kad Komisija pasinaudojo šia proga pasiūlyti 4 straipsnio 1 dalies b punkto pakeitimą. Tačiau EDAPP nepritaria tokiai siūlomai nuostatai, kokią Komisija parengė.

21. Pirma, EDAPP nėra tikras, kad tai tinkamas laikas keisti, kol apeliacinis skundas nagrinėjamas Teisingumo Teisme. Šiame apeliaciniame skunde iškelti esminiai klausimai.

⁽⁸⁾ 2007 m. lapkričio 8 d. Teismo Sprendimas Byloje T-194/04, *Bavarian Lager* prieš Komisiją. Kitos dvi šiuo metu dar nagrinėjamos bylos taip pat susijusios su tuo pačiu klausimu.

⁽⁹⁾ Nagrinėjama Byla C-28/08 P, Komisija prieš *Bavarian Lager*, OL C 79, p. 21.

22. Antra, ir dar svarbiau: pasiūlyme nepateikiama tinkamo sprendimo. Pasiūlyme pateikiama bendra taisyklė (4 straipsnio 5 dalies antras sakiny), kuri:

— neatspindi Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Bavarian Lager* byloje,

— deramai neatspindi būtinybės tinkamai suderinti nagrinėjamas pagrindines teises,

— netinkama, nes nurodo EB teisės aktus duomenų apsaugos srityje, kuriuose nepateikiamas aiškus atsakymas, kada sprendimas dėl galimybės visuomenei susipažinti su dokumentais turi būti priimtas.

Be to, pasiūlyme pateikiama speciali taisyklė (4 straipsnio 5 dalies pirmas sakiny), kuri iš esmės yra gerai apibrėžta, tačiau jos taikymo sritis yra per daug ribota.

Netinkamas laikas keisti

23. EADPP visiškai supranta, kokia yra galima galimybės susipažinti su dokumentais ir teisių į privatų gyvenimą bei asmens duomenų apsaugos sąveika ir kokie yra galimi skirtumai. Informaciniame dokumente dėl galimybės visuomenei susipažinti su dokumentais ir duomenų apsaugos, paskelbtame 2005 m. liepos mėn., jis atidžiai išnagrinėjo klausimus, susijusius su Reglamento (EB) Nr. 1049/2001 ir Reglamento (EB) Nr. 45/2001 taikymu tuo pačiu metu.

24. Visų pirma EDAPP pabrėžė, kad tiek galimybės visuomenei susipažinti su dokumentais, tiek duomenų apsauga yra pagrindinės teisės, nustatytos įvairiuose teisiniuose dokumentuose Europos lygiu, ir yra vienos iš svarbiausių „gero valdymo“ aspektų. Nė viena iš šių teisių nėra viršesnė už kitą ir tam tikrais atvejais reglamentų taikymas vienu metu nesuteikia akivaizdaus paaiškinimo. Pagal EDAPP informacinį dokumentą, sprendimą būtų galima rasti išimtyje dėl privatumo, nustatytoje Reglamento (EB) Nr. 1049/2001 4 straipsnio 1 dalies b punkte. Kaip aiškinama informaciniame dokumente, pagal šią nuostatą nustatomos trys sąlygos ir visos jos turi būti įvykdytos, kad būtų galima taikyti išimtį dėl visuomenės galimybės susipažinti su dokumentais:

— turi būti kilęs pavojus duomenų subjekto privatumui,

— galimybė visuomenei susipažinti su dokumentais turi daryti esminį poveikį duomenų subjektui,

— duomenų apsaugos teisės aktuose galimybė visuomenei susipažinti su dokumentais nesuteikiama.

25. Pagrindines EDAPP analizės kryptis patvirtino Pirmosios instancijos teismas *Bavarian Lager* byloje, kurioje Pirmosios instancijos teismo buvo paprašyta paaiškinti Reglamento (EB) Nr. 45/2001 ir Reglamento (EB) Nr. 1049/2001 ryšį ir pastarajame reglamente įrašytą išimtį dėl asmens duomenų apsaugos. Pagrindiniai šio teismo sprendimo punktai bus naudojami šiai nuomonei pagrįsti. Komisija nusprendė pateikti apeliacinį skundą dėl Pirmosios instancijos teismo sprendimo; šią bylą dabar nagrinėja Teisingumo Teismas. Byloje Teisingumo Teisme EDAPP laikosi pozicijos, kad Pirmosios instancijos teismo sprendimas turėtų būti paliktas nepakeistas.
26. Todėl abejotina, ar šiuo metu, kai bylą dar nagrinėja Teisingumo Teismas, yra tinkamas laikas iš dalies keisti nuostatą dėl galimybės susipažinti su dokumentais ir asmens duomenų apsaugos ryšio. Ši byla yra ne tik dėl galiojančios 4 straipsnio 1 dalies b punkto formuluotės aiškinimo⁽¹⁰⁾, joje taip pat iškeliami labiau esminiai klausimai, susiję su nagrinėjamų pagrindinių teisių pusiausvyra⁽¹¹⁾. Atsižvelgiant į šias aplinkybes geriau būtų palaukti teismo sprendimo ir iki to laiko reglamento nepriimti.
27. Teisingumo Teismo sprendimo geriau palaukti ir dėl siūlomos nuostatos turinio. Aiškinamajame memorandume Komisija teigia, kad siūlomais pakeitimais taip pat siekiama atsižvelgti į Pirmosios instancijos teismo sprendimą *Bavarian Lager* byloje. Tačiau pakeitimas neatspindi Pirmosios instancijos teismo pozicijos.
28. EDAPP visų pirma pažymi, kad Komisijos pasiūlyme išbrauktos visos nuorodos į asmens „privatumo ir neliečiamumo“ pažeidimą, kaip būtina riba siekiant pateisinti atsakymą leisti susipažinti su dokumentais, kuriuose yra asmens duomenų. Taigi Komisijos pasiūlymas labai keičia teisės aktų leidėjo iki šiol pasiektą pusiausvyrą, kaip yra aiškinęs Pirmosios instancijos teismas. Dėmesys galimybės susipažinti su dokumentais, kuriuose yra asmens duomenų, klausimu pasiūlyme nukreipiamas nuo Reglamento (EB) Nr. 1049/2001 į Reglamentą (EB) Nr. 45/2001.
29. Svarbu, bent jau kol atskaitos tašku šioje keblioje srityje yra Pirmosios instancijos teismo sprendimas, kad siūlomais pakeitimais tikrai būtų atsižvelgiama į šį sprendimą, o ne iš esmės nuo jo nutolstama. Pirmosios instancijos teismo sprendime ne tik aiškinamos kai kurios atitinkamos Reglamento (EB) Nr. 1049/2001 ir Reglamento (EB) Nr. 45/2001 nuostatos, bet taip pat nustatoma tinkama šiais dviem reglamentais ginamų teisių pusiausvyra. EDAPP pabrėžia, kad teisės aktų leidėjui svarbu išlaikyti šią pusiausvyrą, tuo pačiu metu galbūt patikslinant atitinkamas nuostatas.
30. Tolesnė šios nuomonės dalyse EDAPP toliau aiškina, kodėl — priešingai nei teigia Komisija — pasiūlymo 4 straipsnio 5 dalis neatspindi Teismo praktikos.
31. 4 straipsnio 5 dalies antrame sakinyje teigiama: „*Kiti asmens duomenys atskleidžiami laikantis teisėto tokių duomenų tvarkymo sąlygų, nustatytų EB teisės aktuose dėl asmens apsaugos tvarkant asmens duomenis*“.
32. Ši nuostata reiškia, kad institucija, priimanti sprendimą dėl galimybės visuomenei susipažinti su dokumentais, turi savo sprendimą grįsti ne Reglamentu (EB) Nr. 1049/2001, o Reglamentu (EB) Nr. 45/2001. Taigi nuostatoje pateikiama vadinamoji „nukreipimo teorija“⁽¹²⁾, kurią Komisija gynė Pirmosios instancijos teisme *Bavarian Lager* byloje.
33. Teismas šią teoriją atmetė, remdamasis galiojančia Reglamentu (EB) Nr. 1049/2001 4 straipsnio 1 dalies b punkto formuluote. Teismas atmetė teoriją remdamasis tokia formuluote: gali būti neleidžiama atskleisti duomenų, jei dėl atskleidimo būtų pažeistas asmens privatumas ar neliečiamumas. Tačiau šis Teismo svarstymas nėra tiesiog teksto interpretacija, o atspindi dviejų nagrinėjamų pagrindinių teisių pusiausvyros užtikrinimo rezultatą: galimybės visuomenei susipažinti su dokumentais ir duomenų apsaugos.
34. Ši tinkamos šių dviejų pagrindinių teisių pusiausvyros būtinybė — arba „subalansuotas požiūris“ kaip paprastai vadinama — taip pat buvo akcentuotas keletose dokumentų, kuriuose sprendžiama šių dviejų teisių kolizija. Tai buvo

4 straipsnio 5 dalies antrame sakinyje deramai neatspindima tinkamos pusiausvyros būtinybė

Pakeitimas neatspindi Pirmosios instancijos teismo sprendimo

⁽¹⁰⁾ Akivaizdu, kad teisės aktų leidėjas savo nuožiūra gali keisti teisinio dokumento tekstą. Tai, kad teksto aiškinimas — ginčo teisme objektas, šios nuostatos nekeičia.

⁽¹¹⁾ Dėl šios pusiausvyros žr. šios nuomonės 31–37 punktus.

⁽¹²⁾ Kadangi ja nukreipiama nuo Reglamento (EB) Nr. 1049/2001 į Reglamentą (EB) Nr. 45/2001.

nagrinėjama, pavyzdžiui, 29 straipsnio darbo grupės nuomonėje 5/2001⁽¹³⁾ ir EDAPP informaciniame dokumente. Panašaus požiūrio laikomasi ir Europos Tarybos konvencijos dėl teisės susipažinti su oficialiais dokumentais projekte, kuriame nustatoma, kad susitariančios šalys gali apriboti teisę susipažinti su oficialiais dokumentais siekdamas apsaugoti, *inter alia*, „privatumą ir kitus teisėtus privačius interesus“⁽¹⁴⁾.

35. Viena vertus, visuomenės teisė susipažinti su dokumentais privalo būti gerbiama, o tai bet kuriuo atveju reiškia, kad:

— turėtų būti laikomasi Reglamento (EB) Nr. 1049/2001 tikslo. Reglamentu turėtų būti užtikrinta, kad visuomenės teisė susipažinti su dokumentais turėtų didžiausią galimą poveikį⁽¹⁵⁾. Tai reiškia, kad iš principo visuomenė turėtų galėti susipažinti su visais institucijų dokumentais⁽¹⁶⁾. Todėl šios teisės išimtys turėtų būti aiškinamos ir taikomos ribotai, kad nebūtų pažeistas šiame reglamente įtvirtintas bendrasis principas⁽¹⁷⁾,

— atsižvelgiant į visuomenės teisės susipažinti su dokumentais pobūdį, iš asmens gali būti nereikalaujama pagrįsti prašymą ir todėl jis neturi įrodyti savo interesų, kad jam būtų leista susipažinti su prašomu dokumentu⁽¹⁸⁾.

36. Kita vertus, turi būti gerbiama teisė į duomenų apsaugą:

— asmens duomenų apsauga nustatyta atsižvelgiant į kontrolės ir atsvarų sistemą, pagal kurią nedraudžiama tvarkyti asmens duomenų, tačiau tvarkymui taikomos apsaugos priemonės ir garantijos. Tvarkyti asmens duomenis leidžiama, jei duomenų subjektas nedviprasmiškai duoda sutikimą arba jei duomenis tvarkyti reikia dėl kitų viešųjų ar privačiųjų interesų (Reglamento (EB) Nr. 45/2001 5 straipsnis),

— Reglamento (EB) Nr. 45/2001 nuostatos būtinai turi būti aiškinamos atsižvelgiant į pagrindines teises, ypač teisę į privatų gyvenimą⁽¹⁹⁾,

— todėl asmens duomenys turi būti tvarkomi laikantis proporcingumo principo, o ne realiai ir konkrečiai pakenkiant teisėtiems duomenų subjekto interesams.

37. Tokia pusiausvyra negali būti užtikrinta vien darant nuorodą į Reglamentą (EB) Nr. 45/2001, kuriuo „siekiama užtikrinti fizinių asmenų pagrindinių laisvių ir teisių, be kita ko, teisės į privatų gyvenimą tvarkant asmens duomenis, apsaugą“⁽²⁰⁾. Šiuo sprendimu galbūt gerbiama teisė į duomenų apsaugą, tačiau negerbiama visuomenės teisė susipažinti su dokumentais.

4 straipsnio 5 dalies antrame sakinyje nesiūloma perspektyvaus sprendimo

38. Reglamente (EB) Nr. 45/2001 nepateikiamas aiškus atsakymas, kada Bendrijos institucija ar įstaiga turi priimti sprendimą dėl prašymo susipažinti su dokumentais. Trumpai⁽²¹⁾, Reglamento 5 straipsniu leidžiama tvarkyti asmens duomenis, jei „juos reikia tvarkyti, kad visuomenės labui būtų vykdoma užduotis“ arba jei „tvarkyti reikia vykdant teisinį įsipareigojimą, kuris nustatomas duomenų valdytojui“. Kitais žodžiais, duomenų tvarkymo teisėtumas apsprendžiamas ne pačios duomenų apsaugos interesais, o būtinybe tvarkyti duomenis kitais interesais (nesvarbu, ar tai būtų numatyta, kaip teisinis įsipareigojimas, ar ne). Iš to galima daryti išvadą, kad kadangi būtinybė neapsprendžiama pagal Reglamento (EB) Nr. 45/2001 5 straipsnį (nei pagal jokią kitą šio reglamento nuostatą), teisės akte, skir-tame ginti kitą interesą — šiuo atveju, teisę susipažinti su dokumentais — turėtų būti pateiktos tinkamos gairės.

39. Tačiau, kaip numatyta pasiūlyme, visi prašymai susipažinti su dokumentais, kuriuose yra asmens duomenų — nebent būtų taikoma speciali 4 straipsnio 5 dalies pirmo sakinio nuostata — turėtų būti įvertinami remiantis nuoroda į Reglamentą (EB) Nr. 45/2001. Tokia nuoroda nesuteiktų būtinų gairių siekiant suderinti interesus. Dėl to rezultatai būtų nepageidaujami („užburtas ratas“).

⁽¹³⁾ Nuomonė 5/2001 dėl Europos ombudsmeno specialiosios ataskaitos Europos Parlamentui priėmus rekomendacijos Europos Komisijai dėl skundo 713/98/IJH projektą, 2001 m. gegužės 17 d., WP 44; pateikiama darbo grupės interneto svetainėje.

⁽¹⁴⁾ Konvencijos, kurios galutinę redakciją šiuo metu rengia Europos Taryba, projekto 3 straipsnio 1 dalies f punktas. Naujausia redakcija pateikiama adresu: <http://assembly.coe.int/Main.asp?link=/Documents/WorkingDocs/Doc08/EDOC11631.htm>

⁽¹⁵⁾ Reglamento 1 straipsnis ir 4 konstatuojamoji dalis; šį reglamentą pakeitus pagal pasiūlymą, 4 konstatuojamoji dalis bus penumeruota į 6 konstatuojamąją dalį.

⁽¹⁶⁾ Reglamento 11 konstatuojamoji dalis; šį reglamentą pakeitus pagal pasiūlymą, 11 konstatuojamoji dalis bus penumeruota į 17 konstatuojamąją dalį.

⁽¹⁷⁾ Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Bavarian Lager* byloje 94 punktas ir ten paminėta teisminė praktika.

⁽¹⁸⁾ Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Bavarian Lager* byloje 107 punktas, išnagrinėtas šios nuomonės 40 punkte.

⁽¹⁹⁾ Šia prasme žr. visų pirma Teisingumo Teismo sprendimą *Österreichischer Rundfunk* byloje.

⁽²⁰⁾ Teismo sprendimo 98 punktas.

⁽²¹⁾ Platesnis 5 straipsnis paaiškinimas pateikiamas EDAPP informaciniame dokumente.

40. Galiausiai reikėtų pažymėti, kad nuoroda į Reglamentą (EB) Nr. 45/2001 neišsprendžia visuomenės teisės susipažinti su dokumentais ir pareigos įrodyti būtinybę perduoti asmens duomenis, nustatytos Reglamento (EB) Nr. 45/2001 8 straipsnio b punkte, nesuderinamumo. Kaip teigė Pirmosios instancijos teismas *Bavarian Lager* byloje: „Iš tikrųjų, jei būtų reikalaujama, kad prašymo pateikėjas įrodytų dokumentų perdavimo jam būtinybę, kaip papildomos Reglamente (EB) Nr. 45/2001 nustatytos sąlygos, toks reikalavimas prieštarautų Reglamento (EB) Nr. 1049/2001 tikslui, t. y. suteikti visuomenei kuo platesnę teisę susipažinti su institucijų turimais dokumentais.“⁽²²⁾
41. Pasiūlymo 4 straipsnio 5 dalies pirmas sakinytis yra toks: „Valstybines pareigas einančių asmenų, valstybės tarnautojų ir suinteresuotųjų asmenų atstovų vardai, pavardės, prievardžiai ir pareigos, susiję su jų profesine veikla atskleidžiami, išskyrus atvejus, kai tam tikromis aplinkybėmis šios informacijos atskleidimas neigiamai paveiktų tokius asmenis“. Jame nurodoma speciali taisyklė dėl tam tikrų duomenų, susijusių su nurodyta asmenų grupe, rūšių.
42. Kaip pirmą preliminarią pastabą, EDAPP pažymi, kad nėra jokių abejonų, jog 4 straipsnio 5 dalies pirmu sakiniu laikomasi visuomenės teisės susipažinti su dokumentais. Šiame sakinyje nagrinėjami atvejais visuomenei paprastai suteikiama galimybė susipažinti su dokumentais. EDAPP nuomone, šia nuostata taip pat laikomasi teisės į duomenų apsaugą. Ji apima atvejį, kurį nagrinėjo Pirmosios instancijos teismas *Bavarian Lager* byloje, ir palyginamus atvejus. Kaip teigia Pirmosios instancijos teismas: tais atvejais asmenų vardų ir pavardžių atskleidimas nereikia asmenų privataus gyvenimo apribojimo ir tie asmenys neturi jokio pagrindo manyti, kad su jais buvo elgiamasi konfidencialiai⁽²³⁾.
43. Kaip antrą preliminarią pastabą, galima teigti, kad ši nuostata iš principo yra gerai apibrėžta ir atitinka teisinio tikrumo sąlygą. Nuostatoje apibrėžiamos įvairios asmenų funkcijos ir apribojami asmens duomenys, kuriuos galima atskleisti. Nesvarstant klausimo, ar šie apribojimai yra tinkami, jie yra aiškiai išdėstyti. Jie taip pat atitinka Reglamentą (EB) Nr. 45/2001: duomenų atskleidimas reiškia teisėtą duomenų tvarkymą, kadangi jis grindžiamas
- 4 straipsnio 5 dalyje nurodytu teisiniu įsipareigojimu, o jo tikslas — ribotas, būtent leisti susipažinti su dokumentais.
44. Apribojus *ratione personae* apimtį turi būti atskleisti tam tikri duomenys apie valstybines pareigas einančius asmenis, valstybės tarnautojus ir suinteresuotųjų asmenų atstovus. Atrodo, kad šia nuostata tiesiog siekiama atsižvelgti į Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Bavarian Lager* byloje pasekmes. Kyla klausimas, kodėl ši nuostata neapima platesnės kategorijos duomenų subjektų, atsižvelgiant į jų profesinę veiklą. Argumentai, kuriais pritariama prielaidai, kad šiuo atveju asmens duomenys paprastai turėtų būti atskleidžiami, galioja, pavyzdžiui, ir šiais atvejais:
- dirbantieji privačiame sektoriuje arba savarankiškai dirbantys asmenys, neapibūdinami kaip *suinteresuotųjų asmenų atstovai*, nebent yra priežasčių manyti, kad informacijos atskleidimas tuos asmenis neigiamai paveiktų,
 - akademiniai mokslo darbuotojai, pristatantys savo mokslinių tyrimų rezultatus,
 - ekspertai, visuomeniniame procese atstovaujantys savo kompetencijos sričiai,
 - mokytojai ir dėstytojai, vykdančios mokymo ar dėstymo pareigas.
45. Šie pavyzdžiai rodo, kad būtų buvę naudinga paieškoti platesnės nuostatos, susijusios su duomenimis apie įvairių kategorijų asmenis, šiems vykdančios profesinę veiklą.
46. Antrasis apribojimas — *ratione materiae* — pasiūlymo 4 straipsnio 5 dalies pirmame sakinyje yra susijęs su duomenų elementais. Gali būti atskleisti tik vardai, pavardės, prievardžiai ir pareigos. Tai neapima duomenų, kurie atskleidžia atitinkamo asmens privataus gyvenimo aspektus, net jei tokie duomenys nėra neskelbtini duomenys pagal Reglamento (EB) Nr. 45/2001 10 straipsnį. Galima galvoti apie aukšto rango pareigūnų ar politikų namų adresą, telefoną, el. pašto adresą ar kitus duomenis, pavyzdžiui, atlyginimą ir išlaidas.
47. Tačiau ši nuostata neapima ir kitų duomenų elementų, kurie visai nesusiję su atitinkamo asmens privačiu gyvenimu, pavyzdžiui, atitinkamo asmens darbo adresas (biuro ir el. pašto adresas) ir bendresnio pobūdžio informacija, susijusi su to asmens pareigomis.

⁽²²⁾ Pirmosios instancijos teismo sprendimo 107 punktą. NB: Reglamento (EB) Nr. 45/2001 8 straipsnyje nustatytos ir kitos pareigos, tačiau šiame kontekste jos nekelia jokių problemų.

⁽²³⁾ Žr. visų pirma teismo sprendimo 131, 132 ir 137 punktus.

48. Dar svarbesnė pasiūlymo požiūrio problema yra susijusi su tuo, kad vardas ir pavardė retai pateikiami dokumente be jokio konteksto. Vardas ir pavardė paprastai yra susiję su kitais duomenimis, susijusiais su tuo asmeniu. Pavyzdžiui, *Bavarian Lager* byloje buvo kalbama apie galimybę susipažinti su posėdžio protokolu. Galima įsivaizduoti, kad protokole ne tik minimi posėdyje dalyvavusių asmenų vardai ir pavardės, bet ir jų pasisakymai diskusijose posėdžio metu. Šie pasisakymai kartais netgi galėtų būti laikomi neskelbtiniais duomenimis pagal Reglamento (EB) Nr. 45/2001 10 straipsnį, pavyzdžiui, jei pareiškama politinė nuomonė. Todėl abejotina, ar tam tikri duomenys galėtų būti nagrinėjami atskirai.

IV. ALTERNATYVUS SPRENDIMAS

Teisės aktų leidėjas turi suteikti aiškias gaires

49. Pačiame Reglamente (EB) Nr. 1049/2001 turėtų būti suteikiamos gairės institucijoms ir įstaigoms, kurios turi nagrinėti prašymus dėl galimybės visuomenei susipažinti su dokumentais, kuriuose yra asmens duomenų, tuo pačiu visiškai išlaikant dviejų nagrinėjamų pagrindinių teisių pusiausvyrą.

50. EDAPP nuomone, reikia tolesnių diskusijų apie tai, kaip šias gaires perkelti į konkrečią teisinę nuostatą. Praeitais parodė, kad tai — klausimas, apimantis sudėtingus ir svarbius aspektus. Šios nuostatos formuluotė turėtų būti kuo atidžiau parengta, atsižvelgiant į įvairių suinteresuotųjų subjektų nuomonę.

Alternatyvus sprendimas

51. Prisidėdamas prie diskusijų, EDAPP siūlo tokią nuostatą dėl galimybės visuomenei susipažinti su asmens duomenimis:

1. Asmens duomenys neatskleidžiami, jei juos atskleidus būtų pažeistas atitinkamo asmens privatumas ar neliečiamumas. Asmens privatumui ar neliečiamumui nekenkiama:

a) jei duomenys susiję tik su atitinkamo asmens profesine veikla, nebent esant ypatingoms aplinkybėms yra priežasčių manyti, kad duomenų atskleidimas neigiamai paveiktų tą asmenį;

b) jei duomenys susiję tik su viešuoju asmeniu, nebent esant ypatingoms aplinkybėms yra priežasčių manyti, kad duomenų atskleidimas neigiamai paveiktų tą asmenį ar kituos su juo susijusius asmenis;

c) jei duomenys jau yra paskelbti atitinkamam asmeniui davus sutikimą.

2. Nepaisant to, asmens duomenys atskleidžiami, jei juos atskleisti reikia dėl svarbesnio viešojo intereso. Tais atvejais institucija arba įstaiga turi nurodyti viešąjį interesą. Ji pateikia priežastis, kodėl konkrečiu atveju viešasis interesas yra svarbesnis už atitinkamo asmens interesus.

3. Jei, remdamasi 1 dalimi, institucija ar įstaiga atsisako leisti susipažinti su dokumentu, ji apsvarsto galimybę leisti iš dalies susipažinti su tuo dokumentu.

52. Toliau pateikiamas šios nuostatos aiškinimas.

53. 1 dalies pirmoje pastraipoje nustatoma pagrindinė taisyklė ir atspindimas poreikis užtikrinti tinkamą nagrinėjamų pagrindinių teisių pusiausvyrą. Visuomenės teisės susipažinti su dokumentais išimtis taikoma tik tada, jei dėl duomenų atskleidimo būtų pažeistas atitinkamo asmens privatumas ar neliečiamumas. Nuostatoje daroma nuoroda į privatumą (pagarba privačiam ir šeimos gyvenimui, kaip apibūdinta Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 7 straipsnyje ir Europos žmogaus teisių apsaugos ir pagrindinių teisių konvencijos (EŽTK) 8 straipsnyje), o ne į duomenų apsaugą (apibūdintą Chartijos 8 straipsnyje).

54. Tačiau visapusiškai atsižvelgta ir į teisę į asmens duomenų apsaugą, kuri nustatyta atsižvelgiant į kontrolės ir atsvarų sistemą siekiant apsaugoti duomenų subjektą; taip pat žr. šios nuomonės 36 punktą. Nuostatoje nurodomas teisinis įsipareigojimas atskleisti asmens duomenis, kaip numatyta Reglamento (EB) Nr. 45/2001 5 straipsnio b punkte.

55. Reikia pažymėti, kad Reglamentu (EB) Nr. 45/2001 nedraudžiama tvarkyti asmens duomenų, jei tvarkymas grindžiamas teisinėmis priežastimis pagal Reglamentą (EB) Nr. 45/2001 5 straipsnio b punktą. Tokios teisinės priežasties taikymas konkrečiu atveju turi būti išnagrinėtas atsižvelgiant į EŽTK 8 straipsnį ir Europos žmogaus teisių teismo praktiką. Šiame kontekste turėtų būti daroma nuoroda į Teisingumo Teismo sprendimą *Österreichischer Rundfunk* byloje⁽²⁴⁾. Į nuostatos 1 dalį įtraukus „atitinkamo asmens privatumo ar neliečiamumo pažeidimą“ nurodoma, kad būtent į tai atsižvelgiama nusprendžiant, ar galima leisti visuomenei susipažinti su asmens duomenimis.

⁽²⁴⁾ 2003 m. gegužės 20 d. Teismo sprendimas. *Rechnungshof* (C-465/00) prieš *Österreichischer Rundfunk* ir kitus ir *Christa Neukomm* (C-138/01) ir *Joseph Lauermann* (C-139/01) prieš *Österreichischer Rundfunk*. Sąjungtos Bylos C-465/00, C-138/01 ir C-139/01, *Rink.* (2003), p. I-4989.

56. Terminas „neliečiamumas“ ištrauktas ir į dabartinių 4 straipsnio 1 dalies b punkto tekstą ir nurodo asmens fizinį neliečiamumą. Tai gali turėti pridėtinės vertės, pavyzdžiui, tais atvejais, kai asmens duomenų atskleidimas galėtų kelti grėsmę asmens fiziniam neliečiamumui, nesant tiesioginiam ryšiui su jo privačiu gyvenimu.
57. Siūlomos nuostatos pirmos dalies antra pastraipa siekiama pateikti gaires institucijai ar įstaigai priimant sprendimą dėl prašymo susipažinti su dokumentu. Išskiriami trys atvejai, kai atskleidus asmens duomenis nebūtų pakenkta duomenų subjektui.
- Pirmasis atvejis pateikiamas ir Komisijos pasiūlymo 4 straipsnio 5 dalies pirmame sakinyje. Ji suformuluota daug plačiau ir funkcionaliau, atsižvelgiant į kritines EDAPP pastabas dėl šio teksto. Nuostata pripažįstama, kad ir šiuo atveju gali būti priežasčių manyti, kad duomenų atskleidimas neigiamai paveiktų tą asmenį. Tokiu atveju Bendrijos institucija ar įstaiga turi išnagrinėti, ar tikėtina, kad toks poveikis būtų. Kitais žodžiais tariant, daroma prielaida, kad susipažinti su dokumentais leidžiama. Galiausiai, formuluotė „priežastis manyti“ (ir t. t.) yra paimta iš Reglamento (EB) Nr. 45/2001 8 straipsnio b punkto.
 - Antruoju atveju numatoma, kad suteikiama dar platesnė galimybė susipažinti su dokumentais, kai tai susiję su duomenimis apie viešuosius asmenis. Šiuo atveju galima galvoti apie politikus ir kitus asmenis, kurių pareigos ar elgesys paprastai pateisina platesnes galimybes visuomenei susipažinti su duomenimis apie juos ir yra grindžiamos visuomenės teise žinoti. Ir šiuo atveju taikomas apribojimas, kurio išsprendimas kiekvienu atveju gali skirtis. Šiuo atveju reikėtų atsižvelgti ir į galimą neigiamą poveikį artimiesiems.
 - Trečiasis atvejis yra susijęs su duomenimis, kurie jau yra viešosios sferos dalis, duomenų subjektui davus sutikimą. Šiuo atveju galima įsivaizduoti, pavyzdžiui, kad asmens duomenys yra paskelbti interneto svetainėje ar interneto dienoraštyje.
58. 2 dalyje pripažįstamas faktas, kad gali būti svarbesnis viešasis interesas, dėl kurio reikėtų leisti susipažinti su dokumentais. Kai kurie duomenys gali būti nepaprastai svarbūs visuomenei siekiant susidaryti informuotą nuomonę apie teisėkūros procesus arba apskritai apie Europos institucijų veikimą. Galima įsivaizduoti, pavyzdžiui, (finansinius) institucijos ir tam tikrų lobistinių grupių santykius. Kadangi šioje dalyje daroma išimtis išimčiai, buvo ištrauktos papildomos apsaugos priemonės. Kiekvienu konkrečiu atveju institucija ar įstaiga turi nurodyti, kad taikoma ta nuostata.
59. 3 dalyje institucija ar įstaiga įpareigojama apsvarstyti galimybę leisti iš dalies susipažinti su dokumentu, pavyzdžiui, nepaviešinant jame esančių vardų ir pavardžių; tai būtų papildoma priemonė nagrinėjamų pagrindinių teisių tinkamai pusiausvyrai užtikrinti, kuri turėtų būti naudojama tik tuo atveju, jei yra priežasčių nesuteikti galimybės susipažinti su dokumentu.
60. Galiausiai, EDAPP pabrėžia, kad šiuo sprendimu būtų išvengiama „užburto rato“ situacijos, paminėtos šios nuomonės 39 punkte.

V. AR REIKĖTŲ KEISTI REGLAMENTĄ (EB) NR. 45/2001?

61. Pirmosios instancijos teismo sprendime *Bavarian Lager* byloje teigiama, kad reikia skubiai išaiškinti galimybės visuomenei susipažinti su dokumentais ir duomenų apsaugos ryšį dar ir todėl, kad šiame kontekste galimi skirtingi Reglamento (EB) Nr. 45/2001 8 straipsnio b punkto aiškinimai. Ginčas, *inter alia*, Pirmosios instancijos teisme nagrinėtoje *Bavarian Lager* byloje, yra susijęs su tuo, ką reiškia „įrodytų dokumentų perdavimo jam būtinybę“ galimybės visuomenei susipažinti su dokumentais kontekste. Jei skaitytume šią nuostatą pažodžiui, ji reikštų, kad prašymo pateikėjas, norėdamas susipažinti su dokumentu pagal Reglamentą (EB) Nr. 1049/2001, turėtų pateikti įtikinamą priežastį, kodėl jis prašo to dokumento, o tai prieštarautų vienam iš reglamento dėl galimybės visuomenei susipažinti su dokumentais tikslų, t. y. suteikti visuomenei kuo platesnę galimybę susipažinti su institucijų turimais dokumentais ⁽²⁵⁾. Siekdamas išspręsti šią problemą, Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad kai asmens duomenys perduodami siekiant įgyvendinti teisę susipažinti su dokumentais, prašymo pateikėjas neturi įrodyti duomenų atkleidimo būtinybės. Taip pat jis teigė, kad duomenų perdavimas, kuris nepatenka į 4 straipsnio 1 dalies b punkto taikomo sritį, negali pažeisti duomenų subjekto teisėtų interesų ⁽²⁶⁾.
62. Šio sprendimo reikia siekiant pakankamai suderinti abu reglamentus, tačiau jį ginčija Komisija, pateikusi apeliacinį skundą Teisingumo Teismui. Komisija teigia, kad „nė viena

⁽²⁵⁾ Žr. Pirmosios instancijos teismo sprendimo 107 punktą.

⁽²⁶⁾ Žr. Pirmosios instancijos teismo sprendimo 107 ir 108 punktus.

Reglamento (EB) Nr. 45/2001 arba Reglamento (EB) Nr. 1049/2001 nuostata nereikalauja ir nenumato galimybės netaikyti šios nuostatos (8 straipsnio b punktas) tam, kad Reglamento (EB) Nr. 1049/2001 nuostata taptų veiksminga“⁽²⁷⁾.

63. EDAPP nuomone, su šiais skirtumais susijusias problemas geriausia išspręsti į iš dalies pakeistą Reglamentą (EB) Nr. 1049/2001 įtraukiant naują konstatuojamąją dalį, kodifikuojant Pirmosios instancijos teismo sprendimą. Ši konstatuojamoji dalis galėtų būti tokia: „Kai asmens duomenys perduodami siekiant įgyvendinti teisę susipažinti su dokumentais, prašymo pateikėjas neturi įrodyti duomenų atskleidimo būtinybės, kaip nurodyta Reglamento (EB) Nr. 45/2001 8 straipsnio b punkte“.

VI. TEISĖ SUSIPAŽINTI SU DOKUMENTAIS IR TEISĖ SUSIPAŽINTI SU SAVO ASMENS DUOMENIMIS

64. Teisė susipažinti su dokumentais, kaip numatyta Reglamente (EB) Nr. 1049/2001, turi būti atskirta nuo teisės, numatytos Reglamento (EB) Nr. 45/2001 13 straipsnyje. Pagal teisę susipažinti su dokumentais, kaip numatyta Reglamente (EB) Nr. 1049/2001, suteikiama bendra teisė visiems susipažinti su dokumentais, siekiant užtikrinti viešųjų įstaigų veiklos skaidrumą. Reglamento (EB) Nr. 45/2001 13 straipsniu asmenų teisė susipažinti su duomenimis labiau apribojama, kadangi pagal jį ši teisė suteikiama tik atitinkamam asmeniui susipažinti su juo susijusia informacija, visų pirma siekiant užtikrinti, kad duomenų subjektai galėtų kontroliuoti su jais susijusią informaciją. Be to, teisė susipažinti su duomenimis pagal Reglamento (EB) Nr. 45/2001 13 straipsnį yra nurodyta Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 8 straipsnio 2 dalyje.

65. **Tuo remdamasis EDAPP mano, kad Reglamente (EB) Nr. 1049/2001 turėtų būti paaiškinta, kad teisės susipažinti su dokumentais egzistavimas nepažeidžia teisės susipažinti su savo asmens duomenimis pagal Reglamentą (EB) Nr. 45/2001.**

66. Be to, EDAPP rekomenduoja, kad teisės aktų leidėjas apsvaistytų, ar į iš dalies pakeistą reglamentą įtraukti *ex officio* teisę duomenų subjektui susipažinti su savo asmens duomenimis. Iš tikrųjų, praktikoje pasitaiko, kad žmonės gali nežinoti apie teisės susipažinti su savo asmens duomenimis egzistavimą, kaip nurodyta Reglamento (EB) Nr. 45/2001 13 straipsnyje, todėl jie prašo teisės susipažinti su dokumentais pagal Reglamentą (EB) Nr. 1049/2001. Jiems gali būti atsakyta suteikti teisę susipažinti su dokumentu, jei taikoma viena iš Reglamente (EB) Nr. 1049/2001 nurodytų išimčių, arba gali būti laikoma, kad prašymas susipažinti su konkrečiu dokumentu nepatenka į to reglamento

taikymo sritį. Tokiu atveju, kai institucija ar įstaiga žino tokio prašymo susipažinti su dokumentu priežastį (t. y. prašoma susipažinti su prašymo pateikėjo asmens duomenimis), institucija turėtų būti įpareigota suteikti *ex officio* teisę susipažinti su prašymo pateikėjo asmens duomenimis.

67. Abu aspektai galėtų būti patikslinti į iš dalies pakeisto Reglamento (EB) Nr. 1049/2001 konstatuojamąsias dalis įtraukiant konkrečius pareiškimus, galbūt susiejant su šiuo metu galiojančio reglamento 11 konstatuojamąja dalimi. Vienoje konstatuojamojoje dalyje (arba konstatuojamosios dalies pastraipoje) galėtų būti teigiama, kad visuomenės teisė susipažinti su dokumentais nepažeidžia teisės susipažinti su asmens duomenimis pagal Reglamentą (EB) Nr. 45/2001. Kitoje konstatuojamojoje dalyje (arba konstatuojamosios dalies pastraipoje) galėtų būti įrašyta prašymo pateikėjui *ex officio* teisės susipažinti su savo asmens duomenimis sąvoka. Kai asmuo prašo suteikti galimybę susipažinti su duomenimis apie jį, institucija turėtų savo iniciatyva išnagrinėti, ar tam asmeniui gali būti leista susipažinti su duomenimis pagal Reglamentą (EB) Nr. 45/2001.

VII. TOLESNIS ASMENS DUOMENŲ, ESANČIŲ VIEŠUOSE DOKUMENTUOSE, NAUDOJIMAS

68. Komisijos pasiūlyme reikėtų išnagrinėti ir galbūt patikslinti dar vieną klausimą — tolesnį asmens duomenų, esančių viešuose dokumentuose, naudojimą. Iš tikrųjų, kai suteikiama teisė susipažinti su dokumentais, juose esančių asmens duomenų naudojimui gali reikėti taikyti asmens duomenų apsaugos taisykles, visų pirma Reglamentą (EB) Nr. 45/2001 ir nacionalinės teisės aktus, kuriais įgyvendinama Direktyva 95/46/EB. Prašymo pateikėjas, galimybę susipažinti su dokumentu suteikiančios institucijos ar trečiosios šalys, turinčios galimybę susipažinti su dokumentu, galėtų pakartotinai naudoti, platinti ir toliau tvarkyti šiuos duomenis laikydamosi taikytinų duomenų apsaugos teisės aktų.

69. Pavyzdžiui, jei pateikus prašymą susipažinti su dokumentu, buvo atskleistas viešųjų asmenų vardų bei pavardžių ir kontaktinės informacijos sąrašas, šis sąrašas neturėtų būti naudojamas siekiant į tuos pareigūnus kreiptis vykdat rinkodaros kampaniją ar kaupti juos apibūdinančius duomenis, nebent būtų laikomasi taikytinų duomenų apsaugos teisės aktų.

70. Todėl būtų patartina, kad teisės aktų leidėjas pasinaudotų šia proga ir akcentuotų šį ryšį. Toks požiūris atitiktų teisės aktų leidėjo pasirinkimą 2003 m. lapkričio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos Direktyvoje 2003/98/EB dėl viešojo sektoriaus informacijos pakartotinio naudojimo. Pastarojoje direktyvoje aiškiai nustatyta, kad viena iš sąlygų siekiant

⁽²⁷⁾ Žr. Komisijos pateiktą apeliacinį skundą Byloje C-28/08 P, nurodytą 7 išnašoje.

pakartotinai naudoti viešojo sektoriaus informaciją, yra visapusiškas asmens duomenų apsaugos principų laikymasis pagal Direktyvą 95/46/EB ⁽²⁸⁾.

71. Atsižvelgdamas į tai, EDAPP siūlo įrašyti konstatuojamąją dalį, kurioje būtų teigiama, kad „kai suteikiama teisė susipažinti su dokumentais, tolesniam juose esančių asmens duomenų naudojimui taikomos asmens duomenų apsaugos taisyklės, visų pirma nacionalinės teisės aktai, kuriais įgyvendinama Direktyva 95/46/EB“.

VIII. IŠVADA

72. EDAPP dėmesį visų pirma patraukė tai, kad pasiūlyme dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl galimybės visuomenei susipažinti su Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos dokumentais yra nuostata, kurioje nagrinėjamas delikatus klausimas dėl galimybės susipažinti su dokumentais ir teisių į privatų gyvenimą bei asmens duomenų apsaugos ryšio (konkrečiai pasiūlymo 4 straipsnio 5 dalis). Šioje nuomonėje iš dalies pritariama priešastims, kodėl pakeičiamas esamas 4 straipsnio 1 dalies b punktas nauja nuostata, tačiau nepritariama pačiai nuostatai.

73. Ši nuostata kritikuojama dėl šių priežasčių:

1. EDAPP nėra tikras, kad tai tinkamas laikas keisti, kol apeliacinis skundas nagrinėjamas Teisingumo Teisme. Šiame apeliaciniame skunde iškelti esminiai klausimai.
2. Pasiūlyme nepateikiama tinkamo sprendimo. Pasiūlyme pateikiama bendra taisyklė (4 straipsnio 5 dalies antras sakiny), kuri:
 - neatspindi Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Bavarian Lager* byloje,
 - deramai neatspindi būtinybės tinkamai suderinti nagrinėjamas pagrindines teises,
 - netinkama, nes nurodo EB teisės aktus duomenų apsaugos srityje, kuriuose nepateikiamas aiškus atsakymas, kada sprendimas dėl galimybės visuomenei susipažinti su dokumentais turi būti priimtas.
3. Pasiūlyme pateikiama speciali taisyklė (4 straipsnio 5 dalies pirmas sakiny), kuri iš esmės yra gerai apibrėžta, tačiau jos taikymo sritis yra per daug ribota.

74. Prisidėdamas prie diskusijų, EDAPP siūlo tokią visuomenės teisės susipažinti su asmens duomenimis išimtį:

1. *Asmens duomenys neatskleidžiami, jei juos atskleidus būtų pažeistas atitinkamo asmens privatumas ar neliečiamumas. Asmens privatumui ar neliečiamumui nekenkiama:*

a) *jei duomenys susiję tik su atitinkamo asmens profesine veikla, nebent esant ypatingoms aplinkybėms yra priežasčių manyti, kad duomenų atskleidimas neigiamai paveiktų tą asmenį;*

b) *jei duomenys susiję tik su viešuoju asmeniu, nebent esant ypatingoms aplinkybėms yra priežasčių manyti, kad duomenų atskleidimas neigiamai paveiktų tą asmenį ar kituos su juo susijusius asmenis;*

c) *jei duomenys jau yra paskelbti atitinkamam asmeniui davus sutikimą.*

2. *Nepaisant to, asmens duomenys atskleidžiami, jei juos atskleisti reikia dėl svarbesnio viešojo intereso. Tais atvejais institucija arba įstaiga turi nurodyti viešąjį interesą. Ji pateikia priešastis, kodėl konkrečiu atveju viešasis interesas yra svarbesnis už atitinkamo asmens interesus.*

3. *Jei, remdamasi 1 dalimi, institucija ar įstaiga atsisako leisti susipažinti su dokumentu, ji apsvarsto galimybę leisti iš dalies susipažinti su tuo dokumentu.*

75. Nuomonėje nurodomi keli kiti punktai, kuriuos reikia patikslinti reglamente dėl galimybės visuomenei susipažinti su dokumentais, visų pirma susiejant su Reglamente (EB) Nr. 45/2001 nuostatomis. Šiuos patikslinimus galima pateikti naujose konstatuojamosiose dalyse arba galbūt teisinėse nuostatose šiais klausimais:

a) dokumento sąvoka, kad būtų užtikrintas kuo platesnis galimas reglamento dėl galimybės visuomenei susipažinti su dokumentais taikymas;

b) Reglamente (EB) Nr. 45/2001 8 straipsnio b punkto aiškinimas galimybės visuomenei susipažinti su dokumentais kontekste, kad būtų užtikrinta, jog prašymo pateikėjas gauti dokumentą neturi įrodyti duomenų atskleidimo priešasties;

c) visuomenės teisės susipažinti su dokumentais ir teisės susipažinti su savo asmens duomenimis pagal Reglamentą (EB) Nr. 45/2001 ryšys, kad būtų užtikrinta, kad

⁽²⁸⁾ Žr. 2003 m. lapkričio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos Direktyvos 2003/98/EB dėl viešojo sektoriaus informacijos pakartotinio naudojimo 21 konstatuojamąją dalį ir 1 straipsnio 4 dalį (OL L 345, 2003 12 31, p. 90).

visuomenės teisė susipažinti su dokumentais nepažeidžia teisės susipažinti su savo asmens duomenimis;

- d) institucijos pareiga savo iniciatyva išnagrinėti, ar tam asmeniui galima leisti susipažinti su dokumentu pagal Reglamentą (EB) Nr. 45/2001, kai asmuo prašo leisti susipažinti su duomenimis, kurie su juo susiję, pagal reglamentą dėl galimybės visuomenei susipažinti su dokumentais;
- e) tolesnis viešuose dokumentuose esančių asmens duomenų naudojimas siekiant užtikrinti, kad šiam toles-

niam naudojimui būtų taikomos asmens duomenų apsaugos taisyklės.

Priimta Briuselyje, 2008 m. birželio 30 d.

Peter HUSTINX

*Europos duomenų apsaugos priežiūros
pareigūnas*
